

ÖĞRETİM KADEMESİNE GÖRE ÖĞRENCİLERİN HİKÂYE UNSURLARINA İLİŞKİN BEKLENTİLERİ

Mustafa BAŞARAN*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin hikâye edici metin unsurlarına ve konularına ilişkin beklentilerinin öğretim kademesi ve cinsiyet değişkeni açısından incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Uşak'ta ikamet eden ilköğretim beşinci, sekizinci, orta öğretim on ikinci sınıfa devam eden (37 beşinci, 50 sekizinci ve 50 on ikinci sınıf olmak üzere) 137; Uşak Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümü dördüncü sınıfa devam eden 50 öğrenci olmak üzere toplam 187 öğrenciye ulaşılmış ve “Hikâye Edici Metin Unsurlarına İlişkin Beklentileri Tespit Etme Anketi” uygulanmıştır. Uygulamada öğrencilerin hikâye unsurlarına ve konularına ilişkin beklentilerinin sınıf seviyesi ve cinsiyet değişkeninden etkilendiği ve sınıf seviyesi değişkeninin cinsiyet değişkenine göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hikâye Edici Metinler; Hikâye Edici Metin Unsurları

THE PREFERENCES OF STUDENTS REGARDING THE NARRATIVE TEXT ELEMENTS FOR INSTRUCTION STAGE

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the preferences of students regarding the narrative text elements and subject for instruction stage and gender. For this aim, 5th, 8th, 12th grade student and Uşak University Education Faculty Turkish and Primary School Teacher Department 4th grade students (37, 5th, 50 8th, 50 12th and 50 student total 187 participant) who stay in Uşak was selected and preference narrative text elements determining questionnaire was applied. In the study it was determined students' preferences from narrative text are affected by instruction stage and gender and instruction stage is more effect than gender.

Keywords: Narrative Texts; Narrative Text Elements

---

* Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü.

1. GİRİŞ

Bu bölümde, hikâye edici metinler, hikâye edici metinleri oluşturan unsurlar ve hikâyelerde işlenen konulara ilişkin kavramsal bilgilere yer verilmektedir.

1.1. Hikâye Edici Metinler

Tüm metinlerde ya bir olay, ya bir fikir veya bir duygu anlatılır. Bu durumda, duyguları anlatan metinleri şiir; bir fikri anlatan metinleri, bilgi verici ve bir olayı anlatan metinleri de hikâye edici metin olarak sınıflandırmak mümkündür (Cemiloğlu, 1998: 19). Bu yüzden böylesine geniş kapsamlı, sürekli gelişen, yeni türleri ortaya çıkan ve neredeyse insanlık tarihiyle yaşıt bir edebi tür olan hikâyenin tanımlanması oldukça zordur.

Hikâye maddesinin sözlüklerde, olmuş veya olması mümkün olayları yazılı ve sözlü olarak anlatma (Büyük Türkçe Sözlük, 1996: 492);gerçek veya uydurma ve ekseriya hisse kapmaya mahsus macera ve olayları nakletme, bir vaka ve macerayı sırasıyla anlatma, söyleme (Hayat Büyük Türk Sözlüğü, 1995); bir olayın sözlü ya da yazılı olarak anlatılması (Türkçe Sözlük, 1983)olarak tanımlandığı görülmektedir. Karaalioğlu (2000: 347) ise hikâyeyi “hayatta olan veya olacak kanısı veren olayları belli bir ölçü ile anlatan, hayalde tasarlanan ilgi çekici birtakım olayları anlatarak okuyucuda heyecan veya zevk uyandıran yazı” olarak tanımlamıştır. Görüleceği üzere tüm tanımlarda “olay” ve “anlatma” kavramları kullanılmaktadır. Bu yüzden hikâyeyi, en basit manasıyla bir olayın edebi bir şekilde anlatılması olarak tanımlamak mümkündür.

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere hikâye edici metinlerde asıl unsur olaydır. Diğer tüm unsurlar olayın etrafında birleşerek metni oluşturur. Hikâye, roman masal vb. metinlerde anlatılacak bir olayın varlığı hemen sezilir. Hikâye edici metinlerden olay çıkartıldığında geriye bir yığın sözcük kalır (Aktaş, 2003: 11-12).

Herkes bir olayı anlatabilir. Ancak herkesin anlattığı olay, dinleyicide/okuyucuda aynı hissi uyandırmaz. Bu yüzden bir hikâye aynı zamanda bir sanat ürünü olmalıdır. Her sanat dalında bir hammaddeyi (deneyim, düşünce, gözlem) belli bir seçme ve ayıklama sonucunda belli bir bakış açısıyla ile biçimlendirerek sunma söz konusudur. Hikâyede de durum böyledir: hikâyelerde bir şekilde yazarın dikkatini çekmiş, şaşırtmış veya rahatsız etmiş ve alıcının da dikkatini çekebilecek olaylar anlatılır (Ochs 1998: 199, Gürel, 1997).

1.2. Hikâye Edici Metinleri Meydana Getiren Unsurlar

Bir hikâye edici metin, bazen metne sindirilmiş bazen de açıkça görülebilecek birbiriyle ilişkili birçok unsurdan oluşur. Literatürde hikâye unsurlarına ilişkin birbirinden çok az farklılık gösteren listelere rastlanılmaktadır. Ancak genel kabul doğrultusunda bu unsurları şu şekilde sıralamak mümkündür: Olay, kurgu, şahıs kadrosu, sahne, zaman, çatışma, motif ve tema (Kirszner ve Mandel 2004: 57-58; Yakıcı, 2005: 225; Aktaş ve Gündüz, 2002: 207; Çetişli, 2004: 57).

Araştırmada bu unsurlardan çatışma, şahıs kadrosu, zaman ve sahne incelenmiştir. Bu sebepten aşağıda sadece bu unsurlara ilişkin bilgi verilmiştir.

a. Çatışma (Problem Durumu)

Çatışma, hikâyenin yazıldığı durum, hikâyedeki olayların başlangıcında ortaya konan gerilimdir. Gerilim, iki karşı gücün mücadelesi olarak tanımlanabilir. Çatışma kahramanla, kahramanın amacına ulaşmasını engelleyen obje, olay veya diğer kahramanlar arasında olur. Hikâyedeki aksiyonu geliştiren ve okuyucunun/dinleyicinin en çok dikkatini çeken ve heyecanlandıran unsur çatışmadır (Kirszner ve Mandel, 2004: 83, Burroway ve Weinberg, 2003: 32, 34).

Dört çeşit çatışma olduğu söylenebilir (Bolat, 2003:113; Sinar,1999 ve Lukens, 1995):

1. Kahramanın doğa ile çatışması: Kutup soğuğu, denizdeki fırtına orman, sel baskını, deprem vb. Kahraman bunlardan her hangi birine karşı amacına ulaşmak için savaşmaktadır.
2. Kahramanın kendi içinde iki ayrı yönünün çatışması: içsel psikolojik mücadeleye dayanan çatışma türüdür.
3. İki karakter arasındaki çatışma: Dedektif ile katil, bir kızı seven iki erkek, vb. Bir kahraman birden fazla kişi ile de çatışabilir.
4. Kahramanın toplumla çatışması: Kahraman, içinde yaşadığı veya yeni girdiği toplumu oluşturan insanlarla veya töre gelenek vb. unsurlarla mücadele edebilir.

Ancak bazı hikâyelerde birden fazla türde çatışmaya rastlanabileceği de unutulmamalıdır.

b. Karakterler (Şahıs Kadrosu)

Hikâye edici bir metinde bir olay örgüsünden bahsediliyorsa, elbette bu olayları yaşayan, var eden insan veya insan hüviyetindeki varlıklara yani karakterlere ihtiyaç duyulacaktır. Zira olay ve olayların kendiliğinden oluşmasını beklemek fizik kanunlarına aykırıdır (Çetişli 2004: 21).

Karakterler, yazarın gözlemlediği veya zihninde canlandırdığı, olaylara hayat veren kişiler veya kişileştirilen insan harici diğer varlıklardır (Hennings, 2000:116). Çok güçlü karakterlerin hikâye ile özdeşleşmesinin sebebi de karakterlerin hikâyedeki asıl unsur olan olaya hayat vermesidir. Bu yüzden karakterleri seçmek ve özelliklerini belirlemek oldukça önemlidir.

Hikâyedeki karakterler gerçek bir varlığın taklidi veya tamamen zihinsel yaratıcılığın bir ürünü olabilir. Ancak olay örgüsüne anlam ve değer veren insandır. İnsan harici varlıklar hikâyede birer karakter olarak bulduklarında, bunların şahısların sonucunu elde ettikleri vasıflar diğer bütün vasıflarından daha önemlidir. Hatta bunların gerçek hayatta taşıdıkları özelliklerin neredeyse tümü hikâyeye evreninin dışına itilir.

Hikâye edici metinlerde karakterler temsil ettikleri grup veya belirgin özelliklerine göre tip veya karakter; değişime direnme açısından düz veya yuvarlak; yüklendikleri işlevin önemi açısından ise birinci derecede önemli (işlevsel), ikinci derecede önemli (görevli, yardımcı) ve üçüncü derecede önemli (figüran) olarak çeşitli şekillerde sınıflandırılabilirler (Ong, 1999: 177-178; Foster, 1982: 67; Çetişli 2004 68-69).

c. Sahne (Uzam/Mekân)

Dünyada meydana gelen bir olay ve bunun bilgisi en az üç unsur içerir: Zaman, şahıs ve sahne. Gerçekten de bir olayı birileri yaşar; olayın olması için belli bir zamana ihtiyaç duyulur ve her olay bir sahnede cereyan eder. Hikâyedeki kurmaca evrende de durum bu şekildedir. Hikâye edici metinlerde karakterler, zaman ve sahne anlatıyı oluşturan üç temel öge olarak okuyucunun karşısına çıkar. Bu üçü söylemin anlatı düzeyine çıkmasını sağlar (Alp, 2000).

İlgili literatürde sahnenin özde aynı olmakla birlikte çeşitli şekillerde tanımlandığı görülmektedir (Dick 1996: 98; Alp, 2000; Aktaş, 2003: 127-133; Çetişli 2004: 78; Narlı, 2002; Akyol, 1999): Sahne, olayın vuku bulduğu yer, her türlü durum veya karakterlerin içinde yaşadıkları, kendi oluşlarını fark ettiği alandır. Hikâye, değişik iklim şartlarında, tarihte var olmuş, günümüzde varlığını devam ettiren veya hiç olmamış ve olması mümkün görünmeyen değişik ülkeler gibi akla gelebilecek her yerde gerçekleşebilir. Önemli olan sahnenin kendine yüklenen görevi başarıyla yerine getirme derecesidir.

Hikâye edici metinlerde sahne de kurmaca bir ögedir ve betimleme yoluyla anlatılır. Hikâyedeki sahne isimleri gerçek dünyadakilerin aynısı veya tamamen hayal mahsulü olabilir. Ancak gerçek isimli sahneler de sonuçta kurmacadır (Çetişli 2004: 78). Sahnenin mahiyeti çok defa sahne

tasvirlerine ayrılan satırlarda gizlidir ve sahne tasviri yer, nesnelere, çevre ve zamanı kapsar. Bu durum, kelimelerle sahnenin resminin yapımına benzetilebilir. Çoğu eserde sahne tasviri eserin giriş bölümünde yapılır. Bu tasvirle okuyucu, nasıl bir yerde nasıl bir olayla karşılaşacağını ipuçlarını çıkarabilmektedir. Örneğin bir oda tasvirinde, odada bulunan eşyalar kahramanın özellikleri hakkında okuyucuya fikir verecektir.

Sahnenin sosyal, tarihi, coğrafi ve fiziksel çevre olmak üzere dört ayrı boyutu vardır. Yazar bu boyutlardan birini veya birkaçını olayın ve kahramanın özelliklerini dikkate alarak ön plana çıkarır. Örneğin bir hikâyeye tropikal bir adada, kutuplarda, çölde, ilkel bir kabilenin kampında, Güney Amerika'da, Asya'da, zindanda, eski eşyalarla dolu bir odada, kalabalık bir toplantıda, sosyetik bir mahallede veya ormanda bir çadırda gerçekleşebilir.

d. Zaman

Gerçek evrende olayların olabilmesi için zamana ihtiyaç duyulduğu gibi hikâyenin geçtiği kurmaca evrende de olayların olabilmesi için zamana ihtiyaç duyulur. Meydana gelen bir olay zamandan bağımsız düşünülemez ve her olay üzerinde olayın geçtiği zamanın etkisi vardır.

Dil, zamanın değiştiğini ifade edebilecek yapıya sahiptir. Geçmiş, geleceği ve şimdikiyi anlatabilir. Bu yüzden dilsel bir ürün olan hikâyenin edebî özelliği, okuyucuyu yaşadığı zamandan koparır ve hikâyenin geçtiği zamanına götürür. Hikâyede olayların geçtiği zaman kendine mahsus bir mantık gerektirir ki buna kurmaca zaman denilebilir (Narlı 2002).

Hikâye edici metni incelerken değerlendirilmesi gereken iki çeşit zaman vardır (Çetişli 2004: 73): vaka ve anlatma zamanı. Cemiloğlu, (1998: 24) bunlara olayın gerçekleştiği zamanı da eklemektedir.

Vaka (olayların başlayıp bitme) zamanı (Öykü zamanı): Hikâyede olay belli bir zaman noktasında başlar, belli bir zaman sürer ve belli bir zaman noktasında da sona erer. İşte olayın başlayıp sürüp bittiği bu zamana vaka zamanı denilir.

Anlatma zamanı (Öyküleme zamanı): Anlatıcının olayları, görüp, öğrenip veya yaşayıp idrak ettikten sonra, kendi tercih ve imkânına göre okuyucuya naklettiği zamandır. Vaka zamanı olayın oluş, anlatma zamanı ise anlatılış zamanıdır. Anlatma zamanı anlatıcıya, vaka zamanı kahramana bağlıdır.

Olayın gerçekleştiği zaman: Hikâyedeki olayın tarihi kronoloji içinde gerçekleştiği zamandır. Bir hikâyede olayın geçtiği zaman ve çevre, okuyucunun olayı değerlendirmesi ve kahramanları tanıması açısından çok önemlidir. Olayın yaşandığı tarih, kahramanların tüm özelliklerini, mekânı, olayın cereyan ettiği toplumu, dolayısıyla olayın hikâye kahramanları

tarafından algılanmasını ve kahramanların olay karşısında gösterecekleri reaksiyonları etkileyecektir.

1.3. Hikâye Edici Metinlerde Konu

İlgili literatür incelendiğinde hikâye edici metinlerin konularına göre değişik şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir (Chenfeld, 1978: 217-222; Donelson ve Nilsen, 2005: 111-142, 157-171, 173-250; Huck ve Kiefer, 2004; Gangi, 2004: 65-79, 131-161, 180-256; Nas, 2002; Oğuzkan, 2000: 99-106). Literatürde bu denli çok sınıflandırmanın olması, araştırmacıların bakış açılarından kaynaklanabileceği gibi işlenen konunun, metnin birçok özelliğini etkilemesi de olabilir. Ancak bir hikâye edici metinde birden fazla konu işlenebileceği de unutulmamalıdır. Araştırmada Russel (2005) tarafından yapılan konu sınıflandırması kullanılmıştır. Bu sınıflandırma aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo1.1. Hikâye Edici Metinlerde İşlenen Konular

1.Halk Edebiyatı Ürünleri	Hayvan Masalları	Hayvanların, perilerin vb. mistik öğelerin maceralarının anlatıldığı metinlerdir.
	Fabllar	Ahlaki öğretiler içeren, hayvan ve bitkilerin maceralarının anlatıldığı metinlerdir.
	Mucizeler	Tabiatüstü varlıkların birbirleri ve insanlarla olan münasebetlerinin, din büyüklerinin başından geçen olağanüstü olayların anlatıldığı metinlerdir.
	Niçin'li" Masallar.	Dutlar niçin kırmızıdır? Tavus kuşlarının ayakları niçin çirkindir vb. tabii fenomenlerin sebeplerini açıklayan metinlerdir.
	Gülünç Masallar	İnsanların başından geçen gülünç olayların anlatıldığı metinlerdir.
	Fıkralar	Abartılı mantıksızlıkların, uç absürtlüklerin anlatıldığı metinlerdir.
	Hayalet Masalları	Eğlence veya korkutma amaçlı yazılan hayalet vb. kurgusal varlıkların maceralarının anlatıldığı metinlerdir.
	Mitler	Tarırlar, tabiatüstü varlıklar veya insanoğlunun medeniyetine büyük katkılar sağlamış kahramanlıkların anlatıldığı metinlerdir.
2.Kurmaca (fantastik)	Büyü Hikâyeleri	Büyülü bir nesne ve ona sahip olan sıradan bir insanın başından geçen olaylar veya bir büyücünün

Metinler		maceralarının anlatıldığı metinlerdir.
	Başka dünyalara yapılan yolculuklar	Bu tür hikâyelerde genelde sıradan bir kişinin başka bir dünyaya yaptığı yolculuk veya gidilen bu dünyada başından geçen olaylar anlatılmaktadır.
	Kahramanlık Hikâyeleri	Bir kişi veya grubun kötülerle yaptığı mücadeleleri ve bu mücadeleler esnasında gösterdikleri kahramanlıkları anlatan metinlerdir.
	Zamanda Yolculuk Hikâyeleri	Günümüzden geçmişe veya geleceğe; geçmişten veya gelecekte günümüze yapılan yolculukların anlatıldığı metinlerdir.
	Bilim ve Uzay Maceraları	Ekstrem bilimsel araştırmaları, çığır bilim adamlarını (iyi veya kötü) ve uzay maceralarını anlatan metinlerdir.
	Oyuncak Hikâyeleri	Oyuncakların canlandığı ve bu oyuncakların başından geçenlerin anlatıldığı metinlerdir.
	Hayvan Hikâyeleri	İnsanlar gibi konuşan ve insani duygulara sahip hayvanların başından geçen olayların anlatıldığı metinlerdir.
3.Gerçekçi (Realist) Metinler	Tarihi Hikâyeler	Tarihte olmuş veya olması kuvvetle muhtemel olayların anlatıldığı metinlerdir.
	Aile Hikâyeleri:	Bir ailenin başından geçen olayları veya aile üyelerinin birbirleri ile olan münasebetlerini anlatan metinlerdir.
	Macera/Yaşam Savaşı Hikâyeleri	Bir kişi veya topluluğun hayatta kalma mücadelelerinin veya başarılarından geçen ilginç, tehlikeli serüvenlerin anlatıldığı metinlerdir.
	Gizem ve polisiye hikâyeler	Gizemli olayların çözüldüğü, Cinayet ve benzeri suçların önlenmesi veya suçluların bulunduğu hikâyelerdir.
	Hayvan Hikâyeleri	Gerçek yaşamda olabilecek, hayvanlar arası veya insanlarla hayvanlar arası münasebetlerin anlatıldığı metinlerdir.
	Spor Hikâyeleri	Spor takımlarının veya sporcuların maceralarının anlatıldığı metinlerdir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Çalışmada öğrencilerin hikâye konularına ve unsurlarına ilişkin beklentilerinin ve bu beklentiler üzerinde, öğretim kademesi ve cinsiyet değişkeninin etkisinin tespiti amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi, olayları ve olguları doğal koşulları içinde inceleyip betimlemeyi amaçlayan alan araştırması yöntemidir. Olay ve olguları betimlemek için anket kullanılmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2009-2010 eğitim öğretim yılında Uşak ili merkez ilçede ikamet eden beşinci, sekizinci, on ikinci ve Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği Bölümüne devam eden dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu evrenden 37'si beşinci, 50'si sekizinci, 50'si on ikinci ve 50'si ise Sınıf Öğretmenliği ve Türkçe Öğretmenliği bölümü dördüncü sınıfa devam eden öğrenciler olmak üzere toplam 187 öğrenci örneklem olarak alınmış ve bu öğrencilere "Hikâye Edici Metin Unsurlarına İlişkin Beklentileri Tespit Etme Anketi" uygulanmıştır.

2.2. Ölçme Aracı

Araştırmada kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilere ait betimsel verilerin toplanması amacıyla hazırlanan sorular yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümünde ise öğrencilerin hikâye unsurlarına ilişkin beklentilerinin tespit edilmesi amacıyla hazırlanan altı soru bulunmaktadır. Bu sorular hazırlanırken önce ilgili literatür taranmış ve taslak bir anket geliştirilmiştir. Bu anketin kapsam geçerliliğini sağlamak için alan uzmanlarının görüşlerinden yararlanılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan taslak anket formunun güvenilirliğini sağlamak için anket formu aynı gruba (30 beşinci, 30 sekizinci, 30 on ikinci ve 25 üniversite dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerden oluşan) üç hafta arayla iki kere uygulanmıştır. Ön uygulama sonucunda birinci soru için ortalama olarak r (pearson korelasyon katsayısı) = .93; ikinci soru için .91; üçüncü soru için .94; dördüncü soru için .97; beşinci soru için .91 ve altıncı soru için .90 olarak bulunmuştur. Ön uygulama sonucunda hiçbir maddenin korelasyon katsayısının .80'den aşağı olmadığı görülmüştür.

2.3. Anket Formunun Uygulanması

Anket formu evren ve örneklem kısmında belirtilen öğrencilere, araştırmacı tarafından ulaştırılmıştır. Uygulamalar, araştırmacı tarafından sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Kendilerine anket formu uygulanan öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 11.0 programı yardımıyla çözümlenmiştir. Toplanan verilerin işlenmesinde, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde, t-testi, Tukey çoklu karşılaştırma testi ve F testi (ANOVA) kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucu elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Aşağıdaki tablolarda kullanılan sayılara anket formunda kullanılan sözel ifadelerin sayılaştırılması sonucunda ulaşılmıştır. Anket formundaki “katılıyorum” ifadesi 3; “kararsızım” ifadesi 2 ve “katılmıyorum” ifadesi ise 1 olarak sayısallaştırılmıştır. Yapılan ANAVO testleri sonucunda anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi kullanılmıştır. Bu test sonucunda aynı sınıf seviyesinde cinsiyetler arası ve farklı sınıf seviyelerinde ise aynı cinsiyetler arasındaki anlamlı fark dikkate alınmıştır.

Tablo 3.1. Öğrencilerin Hikâye Kahramanının Cinsiyetine İlişkin Tercihleri

Sınıf	Cinsiyet	Kız olsun		Erkek olsun		Fark etmez	
		F	%	F	%	F	%
Beşinci Sınıf	Kız	12	60,0	0	0	8	40,0
	Erkek	0	0	7	41,2	10	58,8
Sekizinci Sınıf	Kız	8	31,3	0	0	16	66,2
	Erkek	3	11,5	8	30,8	15	57,7
On ikinci Sınıf	Kız	4	14,3	0	0	24	85,7
	Erkek	4	18,2	4	18,2	14	63,6
Üniversite Dördüncü Sınıf	Kız	10	57,0	0	0	17	63,0
	Erkek	0	0	5	15,0	20	87,0

Tablo 3.1.'de “okuduğunuz hikâyenin kahramanının cinsiyetinin ne olmasını istersiniz” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Tablodaki veriler, tüm sınıf seviyelerinde erkek ve kız öğrencilerin büyük çoğunluğu için kahramanın cinsiyetinin önemli olmadığı; kendileri için kahramanın cinsiyetinin önemli olduğunu söyleyen erkek öğrencilerin kahramanı erkek; kız öğrencilerin ise kahramanı kız olan hikâyeleri tercih ettiği ve örnekleme alınan kız öğrencilerin hiçbirinin kahramanı erkek olan hikâyelerden hoşlanmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca bu verilerden hareketle sınıf seviyesi yükseldikçe öğrenciler için hikâye kahramanının cinsiyetinin öneminin giderek azaldığını söylemek de mümkündür.

Tablo 3.2. Cinsiyet ve Sınıf Değişkeninin Öğrencilerin Hikâye Kahramanının Karşılaştığı Probleme İlişkin Tercihleri Üzerindeki Etkisi

Problem Durumu	Varyansın Kaynağı	K.T.	K.O.	Sd.	F	p	Fark*
----------------	-------------------	------	------	-----	---	---	-------

1. İnsanüstü güçle sahip bir varlığın yardımıyla	Gruplar arası	27.384	3.912	7	6.884	.000	1-3
	Gruplar içi	101.718	.568	179			1-5
	Toplam	129.102		186			1-7
2. Kurnazlık yaparak	Gruplar arası	29.403	4.200	7	6.869	.000	1-2; 3-4
	Gruplar içi	109.464	.612	179			5-6
	Toplam	138.866		186			7-8
5. Fiziksel kuvvet kullanarak	Gruplar arası	20.364	2.909	7			1-7
	Gruplar içi	99.444	.556	179			3-7
	Toplam	119.807		186			

1) 5. sınıf kız 2)5. sınıf erkek 3) 8. sınıf kız 4) 8. sınıf erkek 5)12. sınıf kız
6)12. sınıf erkek 7) üniversite 4. sınıf kız 8) üniversite 4. sınıf erkek

Tablo 3.2.'e İlişkin Betimsel Tablo

Problem Durumu	Beşinci Sınıf				Sekizinci Sınıf				On İkinci Sınıf				Üniversite Dördüncü Sınıf			
	Kız N: 20		Erkek N: 17		Kız N: 24		Erkek N: 26		Kız N: 28		Erkek N: 22		Kız N: 27		Erkek N: 23	
	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S
1. İnsanüstü güçlere sahip bir varlığın yardımıyla	2.3	.8	2.2	.8	1.6	.7	1.8	.9	1.5	.7	1.5	.7	1.3	.6	1.1	.3
2. Aklını kullanarak	2.7	.6	2.7	.6	3.0	.0	2.8	.4	2.9	.2	2.7	.6	2.8	.4	2.8	.5
3.Kurnazlık yaparak	1.1	.4	1.5	.8	1.5	.7	1.9	.9	1.8	.7	2.5	.7	1.6	.7	2.1	.8
4. Çok çalışarak	3.0	.0	2.7	.5	2.6	.6	2.5	.8	2.7	.4	2.5	.6	2.6	.7	2.7	.5
5. Fiziksel kuvvetle	2.5	.6	2.4	.7	2.2	.7	2.4	.6	2.0	.8	2.4	.8	1.5	.7	1.9	.6
6. Büyü yardımıyla	1.3	.5	1.2	.5	1.4	.6	1.4	.6	1.2	.5	1.4	.7	1.0	.3	1.0	.2
7. Çok güçlü başka bir kahramanın yardımıyla	1.6	.7	1.9	.8	2.0	.8	1.5	.8	1.6	.7	1.8	.7	1.4	.7	1.5	.7
8. Problemi yok sayarak	1.1	.4	1.2	.5	1.3	.7	1.6	.8	1.4	.6	1.5	.6	1.0	.1	1.0	.2

Tablo 3.2.'de cinsiyet ve sınıf değişkeninin öğrencilerin “okuduğunuz hikâyenin kahramanının karşılaştığı problemi nasıl çözmesini istersiniz” sorusuna verdikleri cevaplar üzerindeki etkisi gösterilmektedir. Tablo ilgili betimsel tablo yardımıyla incelendiğinde, beşinci sınıf kızların sekizinci, on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf kızlara göre “kahramanın problemini insanüstü güçlere sahip bir varlığın yardımıyla”; her sınıf seviyesinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kahramanın problemini “kurnazlık yaparak”; beşinci ve sekizinci sınıf kız öğrencilerin üniversite dördüncü sınıf kız öğrencilere göre kahramanın “fiziksel kuvvet kullanarak” çözmesinden daha çok hoşlandıkları söylenebilir.

Ayrıca ilgili betimsel tablo incelendiğinde şu sonuçlara ulaşmak da mümkündür: Kahramanın problemini insanüstü güçlere sahip bir varlığın yardımıyla ve fiziksel kuvvet kullanarak çözmesi sınıf seviyesi yükseldikçe daha az tercih edilirken; kahramanın kurnazlık yaparak problemini çözmesi sınıf seviyesi yükseldikçe daha çok tercih edilmektedir. Kahramanın aklını

kullanarak ve çok çalışarak problemini çözmesi her sınıf seviyesinde tercih edilirken; kahramanın büyü yardımıyla ve problemi yok sayarak problemini çözmesi ise her sınıf seviyesinde daha en az tercih edilmektedir.

Tablo 3.3. Cinsiyet ve Sınıf Değişkeninin Öğrencilerin Hikâye Kahramanının Özelliklerine İlişkin Tercihleri Üzerindeki Etkisi

Kahramanın Özellikleri	Varyansın kaynağı	K.T.	K.O.	Sd.	F	p	Fark* (Tukey)
1. Fiziksel açıdan çok güçlü	Gruplar arası	17.036	2.434	7	4.427	.000	1-7 4-8
	Gruplar içi	98.408	.550	179			
	Toplam	115.444		186			
5. Çok kurnaz	Gruplar arası	37.088	5.298	7	8.373	.000	1-5; 2-4 2-6 2-8
	Gruplar içi	113.265	.633	179			
	Toplam	150.353		186			
8. İnsanüstü güçlere sahip	Gruplar arası	32.891	4.699	7	7.995	.000	1-5; 1-7 2-6 2-8
	Gruplar içi	105.205	.588	179			
	Toplam	138.096		186			

1) 5. sınıf kız 2) 5. sınıf erkek 3) 8. sınıf kız 4) 8. sınıf erkek 5) 12. sınıf kız 6) 12. sınıf erkek 7) üniversite 4. sınıf kız 8) üniversite 4. sınıf erkek

Tablo 3.3.'e İlişkin Betimsel Tablo

Kahramanın Özellikleri	Beşinci sınıf				Sekizinci sınıf				On ikinci sınıf				Ü. Dördüncü sınıf			
	Kız N=20		Erkek N=17		Kız N=24		Erkek N=26		Kız N=28		Erkek N=22		Kız N=27		Erkek N=23	
	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S
1. Çok güçlü	2.7	.5	2.4	.7	2.4	.7	2.6	.6	2.2	.8	2.5	.5	1.9	.8	1.8	.7
2. Çok zeki	3.0	.0	2.8	.3	2.9	.2	2.6	.6	2.9	.1	2.9	.2	2.8	.5	3.0	.0
3. Çok komik	2.6	.6	2.5	.7	2.9	.2	2.6	.6	2.6	.5	2.4	.8	2.4	.7	2.4	.6
4. Çok çevik	2.6	.7	2.7	.5	2.6	.5	2.7	.6	2.6	.5	2.6	.6	2.2	.8	2.6	.6
5. Çok kurnaz	1.2	.5	1.2	.6	1.7	.8	2.3	.9	2.2	.8	2.4	.8	1.6	.8	2.3	.7
6. Çok çalışkan	3.0	.0	2.7	.5	2.6	.5	2.4	.8	2.8	.3	2.7	.4	2.4	.8	2.8	.4
7. Tembel/uyuşuk	1.0	.2	1.1	.5	1.4	.5	1.2	.5	1.1	.3	1.1	.5	1.0	.3	1.0	.0
8. İnsanüstü güçlere sahip	2.3	.8	2.4	.7	1.6	.8	1.7	.9	1.5	.8	1.5	.7	1.2	.5	1.1	.3
9. Büyü gücüne sahip	1.7	.7	1.4	.7	1.5	.7	1.4	.8	1.2	.5	1.4	.6	1.1	.4	1.2	.6

Tablo 3.3.'te öğrencilerin hikâye kahramanının en belirgin özelliğine ilişkin tercihlerinin cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkeninden ne ölçüde etkilendiği görülmektedir. Tablo ilgili betimsel veriler yardımıyla incelendiğinde, beşinci sınıf kız ve erkek öğrencilerin, üniversite dördüncü sınıf kız ve erkek öğrencilere göre kahramanın “fiziksel açıdan güçlü”; sekizinci, on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf erkek öğrencilerin, beşinci sınıf erkek öğrencilere ve on ikinci sınıf kız öğrencilerin beşinci sınıf kız öğrencilere göre kahramanın “çok kurnaz” ve son olarak beşinci sınıf kız ve erkek öğrencilerin, on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf kız ve erkek öğrencilere göre kahramanın “insanüstü güçlere sahip” olmasını daha çok istediği söylenebilir.

İlgili betimsel tabloya göre sınıf seviyesi yükseldikçe, fiziksel açıdan güçlü ve insanüstü güçlere sahip kahramanlar daha az tercih edilirken; kurnaz kahramanlar ise daha fazla tercih edilmektedir. Öğrenciler tüm sınıf seviyelerinde zeki, komik, çalışkan ve çevik kahramanları daha çok tercih ederken; tembel ve büyü gücüne sahip kahramanları ise çok az tercih etmektedirler.

Tablo 3.4. Cinsiyet ve Sınıf Değişkeninin Öğrencilerin Sahneye İlişkin Tercihleri Üzerindeki Etkisi

Sahne	Varyansın kaynağı	K.T.	K.O.	Sd.	F	p	Fark* (Tukey)
4. Şehir merkezi	Gruplar arası	15.234	2.176	7	3.285	.003	1-7 3-7
	Gruplar içi	118.573	.662	179			
	Toplam	133.807		186			
5. Saray	Gruplar arası	21.360	3.051	7	4.215	.000	1-7 4-8
	Gruplar içi	129.592	.724	179			
	Toplam	150.952		186			
8. Uzay	Gruplar arası	39.106	5.587	7	4.187	.000	1-7 3-7
	Gruplar içi	238.808	1.334	179			
	Toplam	277.914		186			
9. Hayal ürünü yerler	Gruplar arası	17.651	2.522	7	3.374	.002	1-7 2-8
	Gruplar içi	133.793	.747	179			
	Toplam	151.444		186			

1) 5. sınıf kız 2) 5. sınıf erkek 3) 8. sınıf kız 4) 8. sınıf erkek 5) 12. sınıf kız 6) 12. sınıf erkek 7) üniversite 4. sınıf kız 8) üniversite 4. sınıf erkek

Tablo 3.4.'e İlişkin Betimsel Tablo

Sahne	Beşinci sınıf				Sekizinci sınıf				On ikinci sınıf				Ü. Dördüncü sınıf			
	Kız N=20		Erkek N=17		Kız N=24		Erkek N=26		Kız N=28		Erkek N=22		Kız N=27		Erkek N=23	
	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S
1. Orman	2.6	.6	2.1	.8	2.5	.7	2.5	.8	2.3	.7	2.5	.7	2.2	.8	2.3	.7
2. Deniz	2.3	.8	2.0	.8	2.5	.7	2.2	.9	2.6	.6	2.5	.6	2.3	.8	2.3	.8
3. Köy	1.9	.8	1.8	.9	2.0	.9	2.5	.8	2.3	.8	2.4	.7	2.1	.8	2.0	.8
4. Şehir merkezi	1.7	.9	2.1	.8	1.7	.8	2.2	.7	2.9	.7	2.2	.8	2.5	.6	2.0	.8
5. Saray	2.5	.7	2.2	.8	1.8	.8	2.3	.8	2.1	.9	1.8	.9	1.7	.8	1.4	.7
6. Okul	2.0	.9	1.8	.9	2.1	.8	2.1	.9	2.3	.8	2.2	.9	2.2	.8	1.6	.7
7. Bir evin içi	1.8	.8	1.8	.9	1.9	.9	2.0	.8	2.0	.8	1.9	.8	2.0	.8	1.6	.7
8. Uzay	2.5	.7	2.6	.7	2.4	.7	2.2	.9	1.9	.9	1.6	.7	1.2	.6	1.6	.8
9. Hayal ürünü yerler	2.2	.8	2.3	.8	1.8	.9	1.9	.9	1.7	.8	1.6	.9	1.5	.8	1.3	.6

Tablo 3.4.'de öğrencilerin hikâyenin geçtiği sahneye ilişkin tercihlerinin öğretim kademesi ve cinsiyet değişkeninden etkilenme durumu görülmektedir. Tabloya göre üniversite dördüncü sınıf kız öğrenciler, beşinci ve sekizinci sınıf kız öğrencilere göre hikâyenin “şehir merkezinde” geçmesinden; beşinci sınıf kız öğrenciler, üniversite dördüncü sınıf kız

öğrencilere, sekizinci sınıf erkek öğrenciler ise üniversite dördüncü sınıf erkek öğrencilere göre hikâyenin “sarayda” geçmesinden daha çok hoşlanmaktadırlar. Hikâyenin “uzayda” ve “şehir merkezinde” geçmesinden ise beşinci ve sekizinci sınıf kız öğrenciler, üniversite dördüncü sınıf kız öğrencilere göre daha çok hoşlanmaktadırlar. Hikâyenin hayal ürünü yerlerde geçmesinden beşinci sınıf kız ve erkek öğrenciler üniversite dördüncü sınıftaki kız ve erkek öğrencilere göre daha çok hoşlanmaktadırlar.

İlgili betimsel tabloya göre öğrenciler her sınıf seviyesinde hikâyenin ormanda, denizde, köyde ve okulda geçmesinden hoşlanmakta ancak bir evin içinde geçen hikâyelerden ise oldukça az hoşlanmaktadırlar. Sınıf seviyesi yükseldikçe öğrencilerin şehir merkezinde geçen hikâyelerden; sınıf seviyesi düştükçe de sarayda, uzayda ve hayal ürünü yerlerde geçen hikâyelerden hoşlandıkları söylenebilir.

Tablo 3.5. Cinsiyet ve Sınıf Değişkeninin Öğrencilerin Olayın Geçtiği Zamana İlişkin Tercihleri Üzerindeki Etkisi

Zaman	Varyansın kaynağı	K.T.	K.O.	Sd.	F	P	Fark* (Tukey)
1. Geçmişte	Gruplar arası	3.840	.549	7	.724	.652	-
	Gruplar içi	135.604	.758	179			
	Toplam	139.444		186			
2. Günümüzde	Gruplar arası	5.721	.817	7	1.304	.251	-
	Gruplar içi	112.194	.627	179			
	Toplam	117.914		186			
3. Gelecekte	Gruplar arası	3.915	.559	7	.743	.636	-
	Gruplar içi	134.769	.753	179			
	Toplam	138.684		186			

ZAMAN	Beşinci sınıf				Sekizinci sınıf				On ikinci sınıf				Ü. Dördüncü sınıf			
	Kız N=20		Erkek N=17		Kız N=24		Erkek N=26		Kız N=28		Erkek N=22		Kız N=27		Erkek N=23	
	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S	X	S
Geçmişte	2.1	.9	2.0	.9	2.4	.8	2.3	.8	2.4	.8	2.2	.9	2.3	.8	2.4	.7
Günümüz	2.4	.7	2.2	.8	2.1	.8	2.3	.8	2.6	.6	2.3	.8	2.5	.7	2.6	.7
Gelecek	2.2	.9	2.4	.7	2.2	.9	2.2	.9	2.0	.8	2.5	.7	2.1	.8	2.1	.9

Tablo 3.5.'e İlişkin Betimsel Tablo

Tablo 3,5'teki veriler incelendiğinde, öğrencilerin hikâyenin geçtiği zamana ilişkin tercihleri üzerinde cinsiyet ve sınıf seviyesi değişkeninden etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 3.6. Cinsiyet ve Sınıf Değişkeninin Öğrencilerin Hikâye

Konular	Varyansın kaynağı	K.T.	K.O.	Sd.	F	p	Fark* (Tukey)
4	Gruplar arası	26.266	3.752	7	6.082	.000	1-2;3-4
	Gruplar içi	110.439	.617	179			

	Toplam	136.706		186			7-8
7	Gruplar arası	29.276	4.182	7	6.654	.000	1-5;1-7 2-6 2-8
	Gruplar içi	112.500	.628	179			
	Toplam	141.775		186			
8	Gruplar arası	19.964	2.852	7	5.408	.000	2-4 2-6 2-8
	Gruplar içi	94.399	.527	179			
	Toplam	114.364		186			
10	Gruplar arası	32.760	4.680	7	8.481	.000	1-5;1-7 2-6 2-8
	Gruplar içi	98.780	.552	179			
	Toplam	131.540		186			
11	Gruplar arası	17.796	2.542	7	4.541	.000	1-5;1-7 2-6 2-8
	Gruplar içi	100.215	.560	179			
	Toplam	118.011		186			
12	Gruplar arası	23.428	3.347	7	4.617	.000	1-7 4-8
	Gruplar içi	129.748	.725	179			
	Toplam	153.176		186			
14	Gruplar arası	11.888	1.698	7	2.355	.025	1-2 3-4 7-8
	Gruplar içi	129.064	.721	179			
	Toplam	140.952		186			
16	Gruplar arası	32.946	4.707	7	7.434	.000	1-5;1-7 4-6;4-5 4-8
	Gruplar içi	113.322	.633	179			
	Toplam	146.267		186			
17	Gruplar arası	20.806	2.972	7	4.824	.000	1-7 2-6 2-8
	Gruplar içi	110.296	.616	179			
	Toplam	131.102		186			
22	Gruplar arası	14.656	2.094	7	3.063	.005	1-3 1-5 1-7
	Gruplar içi	122.338	.683	179			
	Toplam	136.995		186			

Tablo 3.6.'ya İlişkin Betimsel Tablo

Konular	Beşinci sınıf				Sekizinci sınıf				On ikinci sınıf				Ü. Dördüncü sınıf			
	Kız N=20		Erkek N=17		Kız N=24		Erkek N=26		Kız N=28		Erkek N=22		Kız N=27		Erkek N=23	
1. Komik olaylar	2.0	.9	2.3	.8	2.4	.8	2.5	.8	2.3	.8	2.3	.8	2.4	.7	2.3	.8
2. Günlük olaylar	2.1	.7	2.0	.9	1.7	.8	2.1	.8	2.4	.7	2.2	.8	2.4	.8	2.1	.9
3. Hayvan hikâyeleri	2.2	.9	2.1	.8	1.7	.9	2.0	.9	1.8	.8	2.2	.8	1.6	.4	1.8	.7
4. Duyguların işlendiği hikâyeler	2.1	.9	1.5	.8	2.6	.7	2.0	.9	2.8	.4	2.1	.8	2.7	.5	2.3	.8
5. Gerçekten var olmuş tarihi olaylar	2.3	.8	2.3	.9	2.3	.8	2.5	.7	2.4	.7	2.7	.6	2.7	.6	2.8	.4
6. Çeşitli ülkelere yapılan geziler	2.3	.8	2.0	1.0	2.2	.7	2.5	.7	2.5	.6	2.4	.7	2.5	.7	2.4	.6
7. Korkunç varlıkların başından geçen olaylar	1.9	.9	2.2	.9	2.0	.9	1.9	.8	1.5	.7	1.7	.9	1.0	.2	1.1	.4
8. Nesnelerin canlandırıldığı hikâyeler	1.8	.8	2.1	.8	1.4	.7	1.8	.8	1.4	.6	1.5	.7	1.1	.4	1.2	.5

9. Hayatta kalma mücadeleleri	2.3	.8	2.3	.7	2.4	.7	2.3	.7	2.6	.6	2.4	.8	2.6	.7	2.6	.7
10. Periler, büyüdü hayvanlar veya devlerin maceraları	2.2	.8	2.4	.8	1.7	.8	1.7	.8	1.4	.7	1.5	.7	1.0	.3	1.2	.5
11. Bitkilerin başından geçen olaylar	2.1	.8	2.0	.8	1.6	.7	2.0	.9	1.4	.6	1.5	.7	1.2	.4	1.4	.6
12. Üstün güçleri olan varlıkların birbirleri ile olan mücadeleleri	2.1	.9	2.0	.8	1.8	.9	2.2	.9	1.6	.8	2.1	.8	1.2	.5	1.4	.7
13. İnsanların, üstün güçleri olan varlıklarla olan mücadeleleri	1.9	.9	1.9	.8	1.6	.8	2.1	.9	1.8	.8	2.0	.8	1.3	.7	1.6	.9
14. Spor hikâyeleri	1.7	.8	2.1	.9	1.8	.9	2.3	.8	2.0	.7	2.3	.8	1.6	.7	2.0	.9
15. Bir ailenin başından geçen olaylar	2.5	.8	2.1	.9	2.2	.8	2.2	.8	2.3	.7	2.5	.7	2.4	.8	2.3	.7
16. Uzay yolculukları	2.4	.7	2.4	.8	1.8	.8	2.4	.8	1.6	.8	1.7	.9	1.4	.5	1.4	.6
17. Büyüdü bir nesneye sahip olanların başından geçen olaylar	2.1	.8	2.1	.8	1.9	.9	1.8	.8	1.6	.7	1.3	.7	1.3	.6	1.2	.5
18. Başka dünyalara yapılan yolculuklar	2.2	1.0	2.4	.7	2.4	.8	2.1	.8	2.2	.9	2.0	.8	1.7	.9	1.6	.9
19. Kurgusal tarihi kahramanların serüvenleri	2.0	.8	2.4	.8	1.9	.8	2.1	.8	1.9	.8	1.9	.9	1.5	.6	1.8	.8
20. Zaman yolculukları	2.2	.9	2.4	.7	2.1	.8	2.2	.8	2.2	.8	2.4	.7	2.1	.8	2.0	.7
21. Bilimsel serüvenler	2.3	.9	2.1	.9	2.2	.8	2.3	.8	2.0	.8	2.2	.8	2.4	.8	2.2	.8
22. Polisîyeler	1.6	.8	2.1	.8	2.4	.8	2.5	.7	2.3	.9	2.6	.7	2.4	.8	2.5	.7

Tablo 3.6.'da öğretim kademesi ve cinsiyet değişkeninin öğrencilerin hikâyede işlenen konulara ilişkin tercihleri üzerindeki etkisi görülmektedir. Tabloya göre, duygusal konuların işlendiği hikâyeleri her sınıf seviyesinde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre; sporcuların veya spor takımlarının başından geçen hikâyeleri ise erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha çok hoşlanmaktadırlar. Korkunç varlıkların başından geçen olaylar, periler, büyüdü hayvanlar veya devlerin maceraları ve bitkilerin başından geçen olayların anlatıldığı hikâyeleri beşinci sınıf kız ve erkek öğrenciler diğer öğretim kademelerindeki kız ve erkek öğrencilere göre daha çok hoşlanmaktadırlar. Oyuncak vb. nesnelere canlandırıldığı hikâyeleri ise beşinci sınıf erkek öğrenciler diğer öğretim kademesindeki öğrencilere göre daha çok hoşlanmaktadır. Üstün güçleri olan varlıkların birbirleri ile olan mücadelelerini ise beşinci sınıf kız öğrenciler üniversite dördüncü sınıf kız öğrencilere ve sekizinci sınıf erkek öğrenciler üniversite dördüncü sınıf

erkek öğrencilere göre daha çok sevmektedirler. Uzay maceralarının anlatıldığı hikâyeleri ise beşinci sınıf kız öğrenciler, on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf kız öğrencilerden, beşinci ve sekizinci sınıf erkek öğrenciler ise on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf erkek öğrencilerden ve sekizinci sınıf erkek öğrenciler sekizinci sınıf kız öğrencilerden daha çok hoşlanmaktadır. Büyülü bir nesneye sahip olanların başından geçen olayları ise beşinci sınıf kız öğrenciler üniversite dördüncü sınıf kız öğrencilerden, beşinci sınıf erkek öğrenciler ise on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf erkek öğrencilerden daha çok hoşlanmaktadır. Son olarak polisiye hikâyeleri sekizinci, on ikinci ve üniversite dördüncü sınıf kız öğrencilerin, beşinci sınıf kız öğrencilere göre daha çok hoşlanmaktadır.

İlgili betimsel tabloya göre, kız öğrenciler duygusal hikâyelerden erkek öğrenciler spor hikâyelerinden daha çok hoşlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sınıf seviyesi yükseldikçe gerçekçi-realist, sınıf seviyesi düştükçe kurgusal-fantastik hikâyelerden daha çok hoşlandıkları söylenebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Tüm sınıf seviyelerinde öğrencilerin büyük çoğunluğu için okudukları hikâyenin kahramanın cinsiyeti önemli değildir. Ancak kendileri için kahramanın cinsiyetinin önemli olduğunu söyleyen erkek öğrenciler kahramanı erkek; kız öğrenciler ise kahramanı kız olan hikâyeleri tercih etmektedir. Sınıf seviyesi yükseldikçe, öğrenciler için hikâye kahramanının cinsiyetinin önemi giderek azalmaktadır.

Sınıf seviyesi yükseldikçe, kahramanın problemini insanüstü güçlere sahip bir varlığın yardımıyla ve fiziksel kuvvet kullanarak çözmesi daha az tercih edilirken; kahramanın kurnazlık yaparak problemini çözmesi daha çok tercih edilmektedir. Kahramanın aklını kullanarak ve çok çalışarak problemini çözmesi her sınıf seviyesinde tercih edilirken; kahramanın büyü yardımıyla ve problemi yok sayarak problemini çözmesi ise her sınıf seviyesinde daha az tercih edilmektedir.

Sınıf seviyesi yükseldikçe, fiziksel açıdan çok güçlü ve insanüstü güçlere sahip kahramanları tercih etme oranı azalmakta; kurnaz kahramanları tercih etme oranı ise artmaktadır. Öğrenciler tüm sınıf seviyelerinde zeki, komik, çalışkan ve çevik kahramanları tercih ederken tembel ve büyü gücüne sahip kahramanları ise çok az tercih etmektedirler.

Öğrenciler her sınıf seviyesinde hikâyenin ormanda, denizde, köyde ve okulda geçmesinden hoşlanmakta ancak bir evin içinde geçen hikâyelerden ise oldukça az hoşlanmaktadır. Öğrenciler sınıf seviyesi yükseldikçe, şehir merkezinde geçen hikâyelerden; sınıf seviyesi düştükçe sarayda,

uzayda, hayal ürünü ve olağanüstü varlıkların yaşadığı yerlerde geçen hikâyelerden hoşlanmaktadırlar. Hikâyenin geçtiği zamana ilişkin tercihler üzerinde cinsiyet ve sınıf seviyesi değişkeninin anlamlı bir etkisi yoktur.

Kız öğrenciler duygusal hikâyelerden erkek öğrenciler spor hikâyelerinden daha çok hoşlanmaktadırlar. Öğrenciler sınıf seviyesi yükseldikçe gerçekçi-realist, sınıf seviyesi düştükçe kurgusal-fantastik hikâyeleri daha çok tercih etmektedirler.

Araştırmada öğrencilerin hikâye unsurlarına ve konularına ilişkin beklentilerinin cinsiyet ve sınıf seviyesi değişkenlerinden etkilendiği ancak sınıf seviyesi değişkeninin cinsiyet değişkenine göre hikâye unsurlarına ve konularına ilişkin öğrenci beklentileri üzerinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili literatür (Louverse ve Kuiken, 2004; Okutan,1997 ve Carlsen, 1977; Coomer ve Tessmer, 1986; Gallo, 1983; Guthrie ve Greaney 1991; Monson ve Sebesta 1991; Landy 1977; Brown, 1977; Manning ve Manning 1984; Zimmet, 1966'den akt: Galda, Ash ve Cullian, 2000: 361-379) incelendiğinde araştırmacıların, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre romantik konuları işleyen eserleri daha beğeniyle okudukları ve sınıf seviyesi yükseldikçe öğrencilerin realist-gerçekçi hikâyelerden, sınıf seviyesi düştükçe kurgusal-fantastik hikâyelerden hoşlandıkları sonucuna ulaştıkları görülmektedir. Bu sonuçlar ile bizim araştırmamızın sonuçlarının örtüştüğü söylenebilir. Ancak Tosunoğlu (2002) ve Summers (1986) yaptıkları araştırmalarda özellikle ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin hikâye edici metinlere ilişkin tercihleri üzerinde cinsiyet değişkeninin etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır ki bu bulgunun araştırmamızın bulgularıyla örtüşmediği görülmektedir.

Tüm bu bulgulardan hareketle, MEB yetkililerinin, okul yöneticilerinin, velilerin, özellikle sınıf ve Türkçe öğretmenlerinin öğrenciler için hazırlanan veya seçilen ders kitaplarında bulunan hikaye edici metinlerin öğrencilerin bilişsel seviyelerine uygun olduğu kadar beklentilerine de uygun olmasına dikkat etmeleri önerilebilir. Zira araştırmada seçilen bağımsız değişkenler açısından benzer özellik gösteren öğrencilerin hikaye edici metinlerden beklentilerinde de genel olarak bir benzeşme görülmektedir. Özellikle okumaya ilişkin olumsuz tutum geliştiren öğrencilere verilecek metinlerde beklentilere mutlaka dikkat edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, Ş. (2003). *Roman Sanatı Ve Roman İncelemesine Giriş*. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Aktaş, Ş., GÜNDÜZ, O. (2002). *Yazılı Ve Sözlü Anlatım*. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Akyol, H. (1999). Hikâye Haritası Yöntemiyle Metin Öğretimi. *Millî Eğitim*. S. 142, Nisan-Mayıs-Haziran.
- Alp, Z. (2000). Tahsin Yücel'in Komşular Adlı Öyküsünde Uzam. *Hacettepe Ü. Edebiyat Fak. Dergisi*. C. 17, S.1, S. 109-119.
- Bolat, S. (2003). *Öykü Yazma Teknikleri*. Papirüs Yayınları. İstanbul.
- Burroway J., Weinberg, S. (2003). *Writing Fiction*. Longman. New York.
- Cemiloğlu, M. (1998). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. Uludağ Ün. Basımevi. Bursa.
- Chenfeld, M. B. (1978). *Teaching Language Arts Creatively*. Harcourt Brace Jovanovich Publishers. San Diego.
- Çetişli, İ. (2004). *Metin Talilerine Giriş II*. Akçağ Yayınları. Ankara.
- Dick, K. S. (1996). *The Learner As A Reader*. Learning Media Limited. Crown (Yeni Zelanda).
- Donelson K. L., Nilsen A. P. (2005). *Literature For Today's Young Adults*. Pearson/Allyn And Bacon. Boston.
- Foster, E. M. (1982). *Roman Sanatı*. Çeviren: Aytür, Ü. Adam Yayınları. İstanbul.
- Galda, L. Ash, G. E., Cullhan, B. E. (2000). *Children's Literature*. Handbook Of Reading Research Barr, R., Kamil, M. Ve Diğer. (Ed.) Lawrence Erlbaum Associates Publishers. Londra.
- Gangl, J. M. (2004). *Encountering Children's Literature*. Pearson Education. Boston.
- Gürel, N. R. (1997). Atatürk Devrinde Tahkiyeli Eserle İlgili Arayışlar. *Gazi Ü. Kastamonu Eğitim Fak. Dergisi*. C. 2, S. 3, S. 54-63.
- Hennings, D. G. (2000). *Communication In Action*. Houghton Mifflin Company. Boston.
- Huck, C., Kiefer, B. (2004). *Children's Literature in the Elementary School*. Mc Graw Hill. Boston.
- Karaalioğlu, S. K. (2000). *Sözlü Yazılı Kompozisyon: Konuşmak Ve Yazmak Sanatı*. İnkılâp Kitapevi. İstanbul.
- Kirszner, L., Mandel, S. (2004). *Literature: Reading, Reacting Writing*. Thompson Publishing. Boston.

- Lukens, R. J. (2004). *A Critical Handbook Of Children's Literature*. Paper Collins. New York.
- Louverse M., Kuken D. (2004). The Effect Of Personal Involvement In Narrative Discourse. *Discourse Processes*. C. 38, S.2, S 169-172.
- Narlı, M. (2002). Romanda Zaman Ve Mekan Kavramları. *Balıkesir Ü. Sosyal Bilimler Ens. Dergisi*. C. 5, S. 7, Mayıs, S. 91-106.
- Nas, R. (2002). *Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Ezgi Yayınevi. Bursa.
- Ochs, E. (1998). *Narrative Discourse As Structure And Process*. Tean, A. Van Dick (Ed.). Sage Publications. London.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. Anı Yayınları. Ankara.
- Okutan, M. (1997). Çocuk Kitap Ve Eğitim. *Yaşadıkça Eğitim*, S. 54, S. 22-25.
- Ong, W. J. (1999). *Sözlü Ve Yazılı Kültür*. Çev: Sema Postacıoğlu Banan. Metis Yayınları. İstanbul.
- Russel, D. (2005). *Literature For Children*. Pearson Publishing. Boston.
- Sınar, A. (1995). Çocuk Yayınlarında Bulunması Gereken Özellikler. *Milli Eğitim Dergisi*, S. 127, Nisan-Mayıs-Haziran, S. 40-42.
- Summers, M. (1986). The Story Preferences Of Preschool Children. *Eric No: Ed279433*.
- Yakıcı, A. ve Diğ. (2005). *Türkçe Yazılı Anlatım*. Bilge Yayınları. Ankara.
- Tosunoğlu, M. (2002). Türkçe Öğretiminde Okuma Alışkanlığı Ve Çocukların Okuma Eğilimleri. *Türk Dili*. S. 609 Eylül, S. 547-564

EXTENTDED ABSTRACT

It is seen that the story element is described in the dictionaries as telling events that happened or possible to happen as written and orally; conveying the real or fictitious or especial to getting part adventures and events, telling or saying an event or adventure respectively; telling an event verbally or written. As it is seen, the concept of 'event' and 'telling' are used in all definitions. So by the most simple sense, it is possible to describe story as telling an event.

A narrative text consists of lots of factors related to each other that are sometimes covered in the text or sometimes can be seen obviously. Less different lists that are related to story factors are coincided in literature. But it is possible to organize these factors like that; event, fiction, character staff, stage, time, conflict, motif and theme. In the research conflict, character staff, time and stage are analyzed and also subject is analyzed in narrative texts.

a) Conflict (Problem Status): Conflict is the status that the story is written and the tension that is displayed at the beginning of events in the story. Tension can be described as the struggle of two opposite power. Conflict is among the hero and the object that prevents the goal of hero, event or the other heroes. The factor which improves the action in the story and distracts attentions of readers/listeners is conflict.

b) Characters (Character Staff): Characters are either the people whom the writer observes and envisages or the other beings that are personalized. What is the reason of identifying stronger characters with the story is that characters vitalize the event which is the main factor in the story. That's why, choosing characters and determining the features are quite important.

c) Stage (Extent/Place): Stage is the place that every kind of event takes place and the area that characters live in and realize their existence. Story can be in everywhere like countries from the past or from the day or countries which never exist. What is important is the degree of stage that completes its mission successfully.

d) Time: As in real creation, time is also needed in fantastic creation where the story happens. It is impossible to think that event and time are independent. Every event has effects of time. There are three kind on time that have to be evaluated while analyzing the narrative text.

1. Case (the beginning and ending time of the events) Time (Story Time)
2. Narration Time
3. The time of the story

e) Subject in Narrative Texts: When the related literature is analyzed, it is seen that the narrative text is classified variantly according to their subjects. Classification diversity in literature result from viewpoints of researches and also it can be resultesd from the effects of the subject on the text. But it is important not to forget that more than one subject can be handled in a narrative text. Subject classification that Russel (2005) made used in the research.

Method

The method of the research is the field survey method that aims to analyze and describe the events and facts in their natural conditions. In order to describe events and facts, survey has been used.

The studying creation of the research consists of students who are residing in Usak from fifth,eighth,twelfth classes and also students from the forth class of Class Teaching Department and Turkish Department in Usak University Training Faculty in 2009-2010 education term.Totally 187students attend from this creation.37 of these students are from fifth class,50 of them are from eighth class,50 of them are from twelfth class and 50 of them are from the forth class of Class Teaching Department and Turkish Department.

The survey developed by the researcher has been used in the research. In the survey there are six questions which are prepared in order to fix students' expectations related to story factors.While having been prepared these questions, firstly the relating literature has been scanned and an outline survey has been developed.The field expert's views have been benefitted in order to supply the extent validity of this survey .The survey form has been applied to the same group(which consist 30 from fifth,30 from eighth,30 from twelfth and 25 from the forth class of university students) twice in three weeks in order to supply reliability of outline survey form which is prepared through the views of experts.As a result of the preapplication,r (pearson correlation coefficient) is found on average .93 for the first question, .91 for the second questions, .94 for the third question, .97 for the forth question, .91 for the fifth question and .90 for the sixth question.As a result of preapplication, it is seen that correlation coefficient of any question isn't below .80.

Result

The gender of hero of the story isn't important for the majority of students in all class levels. But male students who say that the hero is important prefer the stories whose hero is a male and female students prefer the stories whose hero os a female. As the class level gets higher, the importance of gender gets lower.

As the class level gets higher, the rate of preferring heroes who have superhuman power and physically stronger declines; the rate of preferring clever heroe rises.While students prefer clever,funny,hardworking and active heroes mostly,they rarely prefer the lazy and magician heroes.

Students from all class levels like the stories if they takes place in a forest,sea,village or school but they dislike the stories if they takes place inside a home.The choices related to time that the story takes place don't have meaning upon the gender and class level of students.

While female students like emotional stories more,male students like sport stories.Students from high level classes prefer the realist stories and also students from the low level students prefer fantastic stories.

As a result, it is arrived at a conclusion that students' expectations related to story factors and subjects are affected by the gender and class level but the level variant is more efficient on the subjects than gender variant.